

HRVATSKI *glasnik*

XXXVI. godina, 36. broj

3. rujna 2026.

cijena 300 Ft

33. kamp kod Peruške Marije

FOTO: ANDRAŠ KOVAC

JA ♥
PERUŠKA

9. stranica

XX. Državni kamp hrvatskoga jezika i kulture – Pag 2026. 4., 5., 6. i 7. stranica

33. Mala škola hrvatskoga jezika i kulture 10. stranica

11. Hrvatski kulturno-jezični kamp u Udvaru 12. stranica

Bez velikih promjena, no uz neke novitete

Dok pišem ove retke, još je u tijeku ljeto i ljetni raspust, ali se već obavljaju pripreme za početak nove školske godine, među ostalim i u narodnosnim, pa tako i hrvatskim školama.

Nakon što je nadležni ministar odredio red i najvažnije datume nastavne školske godine 2026./2027., općenito se može zaključiti da će ona proteći bez većih promjena uz neke iznimke i novitete. Prema očekivanjima nova školska godina počela je 1. rujna, a trajat će 180 nastavnih dana – do 18. lipnja 2027. Posljednji dan nastave u srednjim školama bit će 30. travnja, a u posebnim strukovnim školama 28. svibnja. Jesenski raspust počinje 22. listopada, a završava 2. studenoga. Zimski raspust trajat će od 18. prosinca do siječnja 2027. godine, a proljetni od 24. ožujka do 5. travnja 2027.

Važno je istaknuti da se u narodnosnim obrazovnim ustanovama od toga može odstupiti uz opravdanu narodnosnu tradiciju ili tradiciju matične zemlje.

Tijekom školske godine nastavnički zbor može iskoristiti pet radnih dana kao takozvane dane bez nastave, a učeničko školsko vijeće ima pravo odlučiti o programu za jedan od tih dana nakon usuglašavanja s nastavničkim zborom. Jedan dodatni dan bez nastave mora se iskoristiti isključivo u svrhu profesionalne orijentacije.

Broj kompetencijskih mjerenja će se smanjiti, a u mjerenja će biti uključeno manje razreda.

U okviru tematskih tjedana i dana istinska novost bit će tematski dan „Glas učenika“, koji se mora održati na datum koji škola sama odredi u razdoblju od 14. do 25. rujna 2026., Tematski tjedan financijske i poduzetničke pismenosti 1. – 5. ožujka 2027., Tematski tjedan digitalnih tehnologija 5. – 9. travnja 2027., Tematski tjedan održivosti 19. – 23. travnja 2027.

Upis učenika prvih razreda za sljedeću školsku godinu predviđen je za 22. i 23. travnja 2027.

Najavljeno je znatno rasterećenje učenika, učitelja i nastavnika, a počelo je i usuglašavanje sa školama odnosno nadležnim stručnim tijelima. Neke su dosadašnje obveze za nastavnike ukinute, ali nije nam poznato kad će doći do većih promjena u nastavnim oblicima i sadržajima. Za to vjerojatno nije bilo vremena tijekom ovoga ljeta, stoga se bitne promjene očekuju sljedeće školske godine.

S. B.

GLASNIKOV TJEDAN

„Školu prije svega čine ljudi – učenici, učitelji, stručni suradnici i roditelji. Zato se pitanje budućnosti škole nužno pretvara i u pitanje kakav nam je učitelj potreban.“

Početak nove školske godine uvijek je prilika da ponovno postavimo pitanje kakvu školu želimo i kakvu školu trebaju naša djeca. U učionice se vraćaju učenici i učitelji, počinje nova godina učenja, novih susreta i novih izazova. Istodobno se u Mađarskoj najavljuju promjene koje bi trebale promijeniti način upravljanja javnim obrazovanjem.

Krajem srpnja mađarska je vlada donijela odluku o sveobuhvatnoj reformi Klebelsbergova centra i sustava školskih okruga. Od 1. siječnja 2027. godine upravljanje javnim obrazovanjem prelazi izravno u nadležnost Ministarstva obrazovanja i djece, dok će Klebelsbergov centar ubuduće djelovati kao istraživačka, razvojna i stručna potporna ustanova.

Prema rezultatima revizije dosadašnji centralizirani sustav nije školama osiguravao dovoljno samostalnosti. U financijskom i informatičkom području te u području donacija odluke su se često usporavale zbog obveze pribavljanja odobrenja iz središnjice. Škole su istodobno bile opterećene administracijom, nedostatkom nastavnika i problemima s infrastrukturom.

Zato je jedna od važnijih poruka najavljene reforme jednostavna: školi treba više povjerenja, a manje nepotrebne birokracije. Ako školi treba profesor kemije, kemiju treba predavati stručna osoba. Ako učeniku treba edukacijski rehabilitator, treba mu biti dostupan. Ako škola treba nekoliko računala ili projektor, ne bi trebala mjesecima čekati na odobrenje. A roditelji ne bi trebali preuzimati obveze koje pripadaju sustavu.

No reforma institucija sama po sebi neće riješiti sve probleme obrazovanja. Školu prije svega čine ljudi – učenici, učitelji, stručni suradnici i roditelji. Zato se pitanje budućnosti škole nužno pretvara i u pitanje kakav nam je učitelj potreban.

Od učitelja se tradicionalno očekivalo da bude autoritet koji prenosi znanje, održava red i kontrolira učenike. Danas sve više govorimo o drukčijoj ulozi. Učitelj nije samo onaj koji zna odgovor nego i osoba

koja zna postaviti dobro pitanje. On ne mora sve držati pod kontrolom, nego treba stvarati uvjete u kojima će učenik poželjeti učiti, istraživati i preuzeti odgovornost.

Povjerenje u djecu pritom ne znači nedostatak discipline. Znači vjerovati da su djeca sposobna učiti, napredovati i donositi odluke ako im se pruže odgovarajuće uvjete. Učenje se ne može jednostavno „uliti“ u dječju glavu. Ono nastaje vlastitim angažmanom učenika, a učitelj je onaj koji taj proces usmjerava i podupire.

Zato dobar učitelj nije konačno oblikovana osoba. Dobar učitelj i sam neprestano uči. Spreman je preispitivati vlastiti rad, priznati pogrešku, saslušati učenika i prihvatiti da se svaka generacija razlikuje od prethodne. Takav učitelj ne gubi autoritet zato što priznaje da nešto ne zna. Naprotiv, upravo time pokazuje djeci da je učenje cjeloživotni proces.

To je posebno važno za naše narodne škole. U njima učitelj ne prenosi samo znanje iz pojedinoga predmeta. On često čuva i prenosi jezik, kulturu, običaje i osjećaj pripadnosti. Za hrvatsku zajednicu škola je zato mnogo više od obrazovne ustanove – ona je jedno od mjesta na kojem se odlučuje hoće li naš jezik i identitet živjeti i među budućim generacijama.

Početak školske godine stoga nije samo početak novoga nastavnog razdoblja. To je prilika da se zapitamo što zapravo očekujemo od škole. Je li najvažnije da učenik 45 minuta mirno sjedi i sluša ili da nakon sata izađe iz učionice s novim pitanjem, novom spoznajom i željom da nešto sam istraži?

Možemo mijenjati institucije, zakone, nastavne planove i tehnologiju, ali bez kvalitetnih učitelja i povjerenja u učenike nema dobre škole. Budućnost obrazovanja neće se graditi samo novim reformama, nego prije svega odnosima koje stvaramo dana stvaramo u učionici.

Možda je zato najveći cilj škole jednostavan: da djeca u nju ne dolaze samo zato što moraju, nego zato što žele učiti, susretati druge i biti dio zajednice.

Branka Pavić Blažetin

35 GODINA HRVATSKOG GLASNIKA

HRVATSKI GLASNIK

Tu je rujan

Rujan je najljepši mjesec za one koji su zaželjeli svoje prijatelje, suučelnike. Nakon završenih školskih praznika s veseljem pričaju jedni drugima kako su proveli ljetne dane dok su im knjige spavale negdje u kutu.

RUJAN je deveti mjesec u godini i ima 31 dan. To je mjesec u kojem počinje jesen. Prvi je dan jeseni 23. rujna. Toga dana noć i dan traju jednako 12 sati.

U hrvatskom jeziku postoji mnogo narodnih naziva za mjesec u godini. Nazivi koji se danas rabe prihvaćeni su u doba ilirskog pokreta, kada je časopis Danica 1837. g. pozvao rodoljube da prihvate predložene nazive prema nazivima mjeseci u Reljkovićevu „Kućniku” iz 1796. g. i Kanižlićevoj „Roza-liji” iz 1780. g.

Najstarija knjiga u kojoj se nalaze hrvatski narodni nazivi za svih 12 mjeseci jest „Nauk kristjanski” fra Matije Divkovića iz Jelačaka u Bosni, tiskana bosančicom 1611. g. u Veneciji.

Podrijetlo naziva ovoga mjeseca nije posve razjašnjeno. Narod mu naziv povezuje s pridjevom rujan, što znači rumenkast, žučkas-

to crven, ridast. Taj se pridjev rabi za boju zrelog voća koje dozrijeva upravo u tomu mjesecu, a vjerojatno i za boju lišća na drveću. Postoji mišljenje da je naziv mjeseca rujna u svezi s vinom jer je često, osobito u primorju, berba grožđa već u rujnu. Potkraj rujna napuštaju svoja gnijezda male lastavice i dugonoge rode.

Međunarodni je naziv za mjesec rujan septembar. Potječe od latinske riječi septem što znači sedam. U starom Rimu do 153. godine prije Krista godina je počinjala u ožujku, pa je tako septembar bio sedmi mjesec.

ODGONETNI OVU ZAGONETKU!

Kad ova ptica dolijeće,
nosi nam toplo proljeće.
I staro gnijezdo znade
za svoje piće mlade.

Kad ova ptica odlazi,
hladna nam jesen dolazi,
a ona zimu dugu
živi na toplom jugu.

MALA STRANICA

Izradio: Dijana Kovač
iz Fifehata

Mala Mirna i Šljivica kuca

Čujte riječi ove:
Djed ima kucu,
Šljivica se zove.
A ta kuca mala
Na žurku me zvala.
Pa mi veli –
Sa mnom ručak dijeli.
Nije moglo dugo da se bira,
Kusali smo iz jednog tanjira.
Bilo nam je ukusno i lijepo,
Pojele smo udrobljeno mlijeko.

(Bačvanac)

7. rujna 2006.

13

XX. Državni kamp hrvatskoga jezika i kulture – Pag 2026.

Od 13. do 19. lipnja 2026. na otoku Pagu, u Vlačićima, održan je prvi turnus XX. Državnoga kampa hrvatskoga jezika i kulture. U kampu je sudjelovao 41 srednjoškolac iz Budimpešte (HOŠIG) i iz Pečuha (MK) u pratnji četvero nastavnika.

Prvi dan – 13. lipnja 2026. (subota)

Nakon dolaska učenici su sudjelovali u zajedničkoj igri upoznavanja, a potom su formirane radionice.

Drugi dan – 14. lipnja 2026. (nedjelja)

Posjetio nas je predsjednik Hrvatske državne samouprave Silvestar Balić, koji je svečano otvorio jezični kamp, održao zanimljivo predavanje o strukturi HDS-a te otvorio izložbu o povijesti samoupravnog sustava.

Pozdravne riječi uputio nam je i Tibor Radić, direktor Zavičaja u Vlačićima. Kamp je službeno otvoren!

XX. Državni kamp hrvatskoga jezika i kulture

Otvorio je predsjednik HDS-a Silvestar Balić.

Treći dan – 15. lipnja 2026. (ponedjeljak)

Posjetili smo Siranu Gligora u Kolanu, gdje smo se upoznali s procesom proizvodnje poznatog pašskog sira. Tijekom posjeta pridružio nam se i predsjednik Hrvatske državne samouprave Silvestar Balić. Učenici skupine turističkih vodiča pripremili su se za znamenitosti i zanimljivosti te su ih predstavili u autobusu tijekom vožnje prema odredištu, pa smo već na putu doznali mnogo novih informacija. Nakon degustacije sireva vratili smo se u Zavičaj. Poslijepodne smo se kupali u moru, a večer smo proveli igrajući društvene igre i karte uz ugodnu glazbu.

Četvrti dan – 16. lipnja 2026. (utorak)

Prijepodne smo imali Igre bez granica. Poslijepodne se radilo po skupinama – Filmaši su sastavljali film o kampu, Turistički vodiči pripremali su se za izlet u Šibenik i Prvič, a Sonetaši su stvarali svoje sonete. Večer je bila rezervirana za predavanje Branke Pavić Blažetin, glavne i odgovorne urednice Hrvatskog glasnika, o hrvatskom tisku u Mađarskoj.

Peti dan – 17. lipnja 2026. (srijeda)

Cjelodnevni izlet u Šibenik i na prekrasan otok Prvič. Poseban dojam ostavio je posjet Memorijalnom centru Fausta Vrančića u Prvič Luci, gdje smo se upoznali sa životom i izumima tog velikog hrvatskog vizionara.

Šesti dan – 18. lipnja 2026. (četvrtak)

Cjelodnevni izlet u Šibenik i na prekrasan otok Prvič. Poseban dojam ostavio je posjet Memorijalnom centru Fausta Vrančića u Prvič Luci, gdje smo se upoznali sa životom i izumima tog velikog hrvatskog vizionara.

Sedmi dan – 19. lipnja 2026. (petak)
ZAVRŠNICA I PUTOVANJE

FILMSKA RADIONICA

Od 13. do 19. lipnja imala sam zadovoljstvo voditi filmsku radionicu u Ljetnom kampu hrvatskoga jezika za srednjoškolce koji je održan u Vlačićima na otoku Pagu u organizaciji Hrvatske državne samouprave. U kampu su sudjelovali učenici HOŠIG-a iz Budimpešte te učenici Hrvatske škole Miroslava Krležu iz Pečuha.

Kao voditeljica filmske radionice nastojala sam učenicima približiti osnove filmske umjetnosti i vizualnog pripovijedanja. Tijekom radionice učili smo o fotografiji, kadriranju, snimanju i montaži. Posebno mi je bilo drago promatrati kako su učenici iz dana u dan postajali sve slobodniji i kreativniji u izražavanju svojih ideja kroz film.

Osim radionica imali smo priliku upoznati brojne prirodne i kulturne ljepote Hrvatske. Posjetili smo Siranu Gligora, grad Šibenik te otok Prvič, gdje smo razgledali izložbu posvećenu Faustu Vrančiću i pobliže upoznali život i djelo tog velikog hrvatskog izumitelja, znanstvenika i humanista. Sve te izlete, radionice i zajedničke trenutke bilježili smo fotografijama i videosnimkama, a na kraju smo od prikupljenog materijala osmislili i montirali završni film. U njemu su sačuvane uspomene na tjedan ispunjen učenjem, druženjem, stvaranjem i upoznavanjem hrvatske kulturne i znanstvene baštine. Film je prikazan na završnoj svečanosti, gdje je izazvao veliko oduševljenje svih sudionika.

Ovaj kamp još je jednom pokazao koliko su ovakvi susreti važni za njegovanje hrvatskoga jezika, kulture i identiteta među mladima. Sretna sam što sam bila dio ove lijepe priče i što sam svojim radom mogla potaknuti učenike na kreativno izražavanje.

Magdalena Molnar Drinóczi, voditeljica filmske radionice

Magdalena Molnar Drinóczi (MK)
Filmaši:

1. Aurél Grolmusz
2. Márton Demmel
3. András Nagy Sója
4. Janka Dolgos
5. Alíz Hamvas
6. Zora Zsifkó
7. Alisa Waitz
8. Zsanna Mira Sokacz
9. Hanna Luca Mészáros
10. Liliána Kun

Roxán Szívák (HOŠIG)
Turistički vodiči:

1. Petra Anna Böhm
2. Barbara Balla
3. Gréta Rózsa
4. Lidia Szabó
5. Lilla Bengyészkov
6. Kyra Anna Kristóf
7. Anna Ágnes Cudina
8. Gergő Gohér
9. Gergő Németh-Kovács
10. Ádám Gergő Aczél

Árva Bíró (MK)
Sonetni vijenac:

1. Linett Tárik
2. Zsófia Réfi
3. Domonkos Pokugyin
4. Nicholas Kapor
5. Izabella Kapor
6. Mirna Kassanin
7. Anna Pethő
8. Laura Nagy
9. Míra Zsifkó
10. Viola Pintér

Attila Vincer (HOŠIG)
Volonteri:

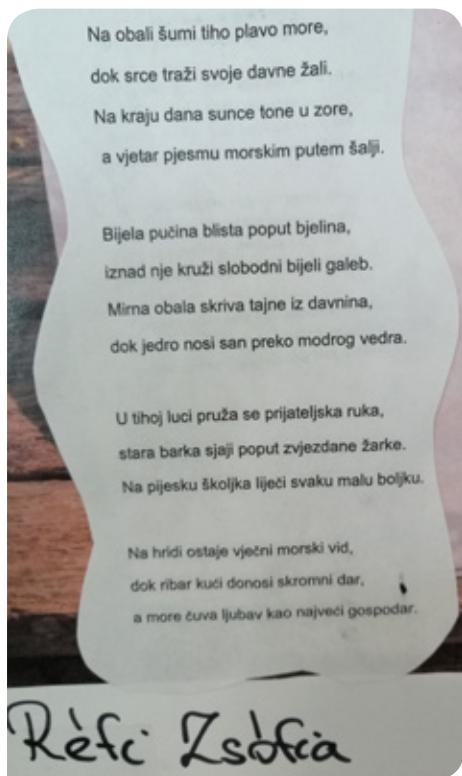
1. Sime Cudina
2. Nimród Nyilas
3. Oszkár Gábor Bolla
4. Tamás Klárics
5. Noel Kerekes
6. Máté Horváth
7. Zsolt Mirkó Varga
8. Lövényi Márk
9. Dusan Ádám
10. Gordon Szabolcs Kárpáti
11. Halim Zejnullai

Srednjoškolski kamp

Srednjoškolski jezični kamp počeo je 13. lipnja 2026. godine na otoku Pagu u Vlačićima, gdje su nas kao i uvijek ljubazno primili u pansionu Zavičaj. Kamp, koji se temelji na očuvanju i usavršavanju živog hrvatskoga jezika, za 41 učenika i četiri nastavnika pratitelja protekao je u znaku putovanja na izlete, raznih radionica, zanimanja i, naravno, svakodnevnog odlazanja na plažu i kupanja u moru. Učenici su s uzbuđenjem očekivali dan putovanja, pogotovo jer su im već zaključene ocjene i jer su se mogli malo opustiti nakon

Danas smo posjetili jednu siranu na Pagu. Obukli su nas u zaštitno odijelo zbog čuvanja čistoće i proveli nas kroz cijeli proces izrade sira. Kada smo ušli, dočekao nas je vrlo intenzivan miris sira. Pokazali su nam više od 30 vrsta sireva koji su napravljeni od različitih mlijeka. Bilo je sireva starih više od godinu i pol, ali i mlađih od mjesec dana. Vidjeli smo i sireve koji su bili pokriveni plijesni, ali i onih koji su bili već potpuno žuti. Nakon obilaska imali smo priliku kušati sireve. Vrlo smo uživali u izletu i sretni smo što smo imali priliku posjetiti jednu tradicionalnu siranu.

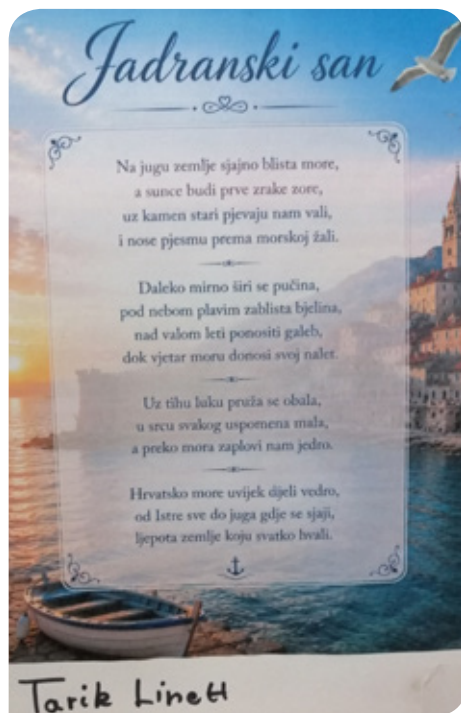
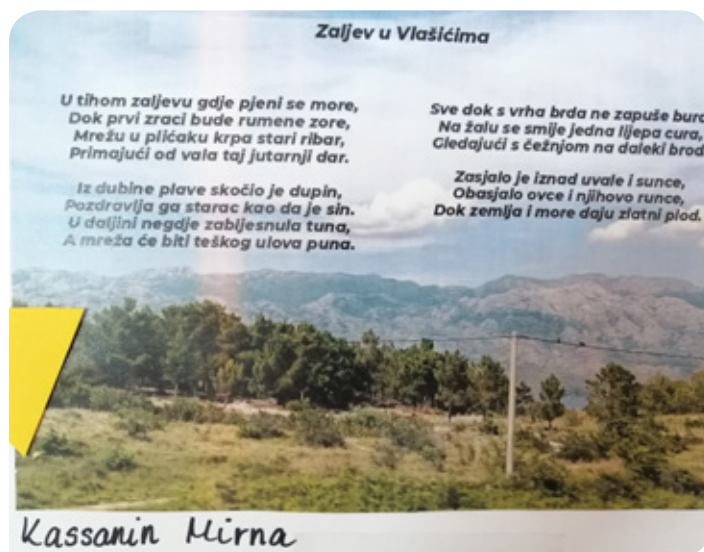
Viola Pintér, 10. razred, MK

naporne školske godine. Išli smo na izlete, a prva stanica bila je sirana Gligora, najnagrađivanija sirana u Hrvatskoj. Imali smo posebnu privilegiju što smo mogli među prvim imati uvid u proizvodnju sira u posebnim prostorijama za proizvodnju. Cilj drugog izleta bio je otok Prvič, na koji smo putovali trajektom iz Šibenika. Nakon razgledavanja Memorijalnog centra „Faust Vrančić“ i kraćeg odmora na plaži pri povratku smo u Šibeniku posjetili katedralu sv. Jakova, uvrštenu i na UNESCO-ov popis svjetske baštine. Tijekom posljednjeg izleta u gradu Pagu posjetili smo Međunarodni festival čipke, a potom uz sladoled uživali u prekrasnom zalasku Sunca.

Učenici su u maloj radionici doživljaja napisali sljedeće:

Sirana je bila vrlo zanimljiva, trebali smo nositi papirnati skafander. Sirevi su bili fini i zanimljivi.

U jezičnom kampu imali smo priliku poslušati i dva stručna predavanja. Silvestar Balić, predsjednik Hrvatske državne samouprave, održao nam je predavanje o strukturi HDS-a i njegovih institucija. U sklopu predavanja dr. Balić otvorio je i izložbu posvećenu povijesti i radu Hrvatske državne samouprave. Izložba je prikazala najvažnije trenutke njezina razvoja, ostvarene pro-

jekte te doprinos očuvanju kulturne baštine i jačanju položaja hrvatske zajednice u Mađarskoj.

Drugo predavanje održala je gospođa Branka Pavić Blažetin, glavna i odgovorna urednica Hrvatskoga glasnika. Tema njezina predavanja bila je hrvatski tisak u Mađarskoj. Sudionike je upoznala s poviješću, razvojem i današnjim djelovanjem hrvatskih tiskovina u Mađarskoj te istaknula važnu ulogu medija u očuvanju hrvatskoga jezika, kulture i nacionalnoga identiteta među pripadnicima hrvatske zajednice. Predavanje je pružilo vrijedan uvid u rad hrvatskih medija i izazove s kojima se susreću u suvremenom društvu.

Skupine Filmaši, Turistički vodiči, Sonetni vijenac i Volonteri uspješno su ostvarile projektne ciljeve postavljene na početku kampa. Učenici su svojim radom pokazali veliku marljivost, odgovornost i aktivno sudjelovanje u svim planiranim aktivnostima.

Ja sam sa skupinom od deset učenika vodila književnu radionicu, čiji je glavni cilj bio pisanje soneta s tematikom primorja, mora i domovine. Učenike sam upoznala s hrvatskim sonetnim pjesništvom i najvažnijim hrvatskim autorima soneta od samih njegovih početaka. Po uzoru na Petrarca i Matoša učenici su, uz zadane rimovane parove, pisali vlastite sonete. Radionica je poticala kreativno izražavanje, razvijanje pjesničkog jezika i upoznavanje soneta kao zahtjevnih pjesničkih forme. Na kraju radionice priređena je izložba učenikovih radova, a tijekom završnog programa učenici su predstavili svoje sonete i pokazali rezultate svojega stvaralačkog rada.

Árva Bíró, voditeljica kampa (MK)

Predstava „Između sna i jave” u programu Osječkog ljeta kulture

Osječko ljeto kulture

Ove godine održano je Osječko ljeto kulture čak 26. put. Ta velika manifestacija tijekom cijeloga ljeta (od 24. lipnja do 30. kolovoza) nudila je posjetiteljima besplatne i raznolike umjetničke programe.

Između svečanog otvorenja i završnice program je uključivao više od 60 događanja – koncerte, kazališne predstave, izložbe, književne susrete, filmske projekcije i programe za djecu. Kao i svake godine, sadržaji su bili namijenjeni različitim generacijama te su oživljavali brojne gradske lokacije koje su tijekom ljeta postale pozornice kulture.

Ravnatelj Kulturnog centra Osijek Marin Seleš naglasio je kako je programski koncept ovogodišnjeg OLJK-a izgrađen na povezivanju domaće kulturne scene s međunarodnim i gostujućim produkcijama.

Ovogodišnji OLJK otvoren je 24. lipnja na Trgu Vatroslava Lisinskog u osječkoj Tvrdi filmskim koncertom Panonske filharmonije iz Pečuha pod ravnanjem Apóra Szűtsa uz projekciju nijemog filmskog klasika „The General”, koji ove godine obilježava 100. obljetnicu nastanka. Manifestacija je završila 30. kolovoza koncertom Zagrebačke filharmonije pod nazivom „Večer uz filmsku glazbu”.

Ljubitelji kazališta mogli su pogledati predstave „Ja, glumica”, „Demokracija”, „Unutarnja kućka”, „Smrt ili o životu” te produkciju Hrvatskog kazališta Pečuh „Između sna i jave”.

Program je uključivao i književne susrete, Gastro film festival, ciklus mađarskog filma za Oscar te niz projekcija na krovnoj terasi Kulturnog centra.

U ostvarivanju programa, uz Kulturni centar Osijek kao nositelja manifestacije, sudjelovali su: Hrvatsko narodno kazalište u Osijeku, Dječje kazalište Branka Mihaljevića, Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek, Muzej Slavonije i Galerija Waldinger.

„Između sna i jave”

Nakon nedavnog nastupa u Zagrebu dvojezična (hrvatsko-mađarska) predstava „Između sna i jave” 4. srpnja 2026. izvedena je i u Osijeku u sklopu 26. Osječkog ljeta kulture.

Predstava u produkciji Hrvatskog kazališta Pečuh prati životni put Pjesnika od rođenja do smrti kroz spoj glumačke igre, poezije i suvremenog plesa. Nadahnuta je životom i djelima velikana poput Jánoša Pilinszskog, Antuna Branka Šimića i Józsefa Áttile, a sam scenarij sastavio je Dinko Šokčević.

Glavni lik, kojeg tumači Stipan Đurić – ujedno i redatelj predstave, pred očima publike proživljava ljubav, usamljenost i unutarnje borbe, dok sama završnica, inspirirana pjesmom „Prije nego”, donosi snažnu poruku nade i uskrsnuća.

U izvedbi sudjeluju i glumice Marica Fačko i Čarna Kršul te plesači Nina Rónaki i Szilárd Tuboly.

Ovaj nastup u suvremenoj Dvorani Franjo Krežma privukao je čak tristotinjak gledatelja. Nakon uspješnog osječkog gostovanja sljedeći nastup, u organizaciji Dinka Šokčevića, predviđen je u Varaždinu.

Kršul

TRENUTAK ZA PJESMU

MALO I VELIKO

*Kada se osjetiš velikim,
Pomisli na zvijezde i svemir
I u sekundi ćeš postati malen,
Sićušan poput zrna najsitnijeg pijeska.
Veličinu ćeš priznati
Samo onom nevidljivom,
A sve drugo će ti se
Od toga trenutka
Činiti malim i beznačajnim...
Čak i najveća zvijezda.*

Miro Gavran

33. KAMP KOD PERUŠKE MARIJE

Od 28. srpnja do 2. kolovoza 2026. održan je 33. kamp kod Peruške Marije, na kojem se ove godine okupilo 52 djece. S organizacijskim timom u kampu je tijekom tjedna sudjelovalo oko 70 sudionika.

Kamp je počeo svečanim otvorenjem koje mu je nazočio i vlč. Dumović. Tom je prigodom Peruška band izveo njegovu omiljenu pjesmu. I ove su godine program kampa obilježile aktivnosti koje se tradicionalno održavaju kod kapele Peruške Marije. Svakodnevni raspored uključivao je zajedničke molitve, zajedničko jelo, jutarnju gimnastiku, svakodnevnu misu, hrvatske satove, različite igre, razgovore u skupinama i rad s djecom.

Posebnost je kampa i činjenica da se održava bez uobičajenih pogodnosti svakodnevnog života. Na prostoru kampa nema električne energije, vodovodne mreže ni telefonske linije, što sudionicima omogućuje da nekoliko dana provedu u prirodi i izvan svakodnevnog digitalnog okruženja.

Učenje i igra

skom jeziku i kulturi, povijesnim temama te vjerskoj baštini.

Jedan je od tradicionalnih dana kampa petak, koji se već godinama održava pod nazivom „Dan na plaži“. Tijekom tog dana organizirane su vodene igre s vodenim pištoljima i balonima. Zahvaljujući pomoći mjesnih vatrogasaca djeca su mogla uživati u dodatnim vodenim sadržajima. Za sudionike su pripremljeni i kokteli i limunada, dok su članovi Židanskog Staračkog kluba i ove godine pripremili langoše.

Subota je bila posvećena igrama i sportskim aktivnostima. Djeca su uz različite igre mogla provesti posljednji dan kampa u zajedničkom druženju i natjecanju.

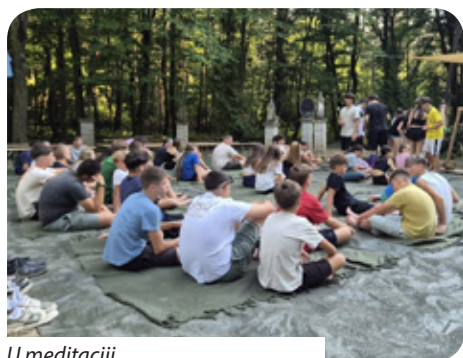
Nedjelja je bila posebno posvećena molitvi. Sudionici su zajedno sudjelovali na svetoj misi tijekom koje su vjernici iz Prisike

donijeli kip Putujuće Celjanske Marije. Djeca i voditelji imali su tako priliku moliti se s prisutnim vjernicima.

Održavanje kampa ne bi bilo moguće bez brojnih pomagača i podupiratelja. Najveću financijsku pomoć pružili su Mađarski državni fond (Gábor Bethlen), Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske te Hrvatska samouprava Željezne županije. Njihova potpora i pomoć svih drugih sudionika i suradnika omogućila je da se i ove godine održi tradicionalni kamp kod Peruške Marije.

Nakon šest dana provedenih u zajedništvu, molitvi, igri, učenju i druženju djeca su se kući vratila bogatija za brojne lijepe uspomene i nova iskustva te ispunjena emocijama i duhovno osnažena.

Andraš Kovač

U meditaciji

Jedan od važnih dijelova programa bio je i tradicionalni izlet. Ove je godine odredite bilo selo Plajgor. Nakon dolaska sudionici su prijepodne proveli uz jezero, gdje su organizirane sportske i društvene igre. Nakon toga posjetili su kulturni dom, gdje su ih domaćini ugodili ručkom. Uslijedio je posjet plajgorskoj crkvi, gdje je misu služio vlč. Richard Inzsöl. Nakon mise sudionici su otišli u Hrvatski Židan, gdje su djeca imala mogućnost istuširati se na sportskom placu, a nakon toga vraćali su se u kamp.

Večernji su sati također bili ispunjeni zajedničkim programom. Nakon što bi se smračilo, sudionici su se okupljali oko logorske vatre, gdje su uz pjesmu i razgovor završavali dan.

Poseban naglasak ove je godine stavljen na hrvatski jezik, povijest i vjeronauk. Četvrtak je bio posvećen upravo tim sadržajima, a predavanja i aktivnosti vodili su Jadranka Toth, Rajmund Filipović i Anna Horvath-Erdődi. Na taj su način djeca uz različite aktivnosti imala priliku učiti o hrvat-

Bogatstvo...

Sudionici 33. kampa kod Peruške Marije

Sveučilišna škola hrvatskoga jezika i kulture

Hrvatska matica iseljenika (HMI) i Sveučilište u Zagrebu i ove su godine organizirali tradicionalnu Sveučilišnu školu hrvatskoga jezika i kulture, koja se održala od 23. lipnja do 17. srpnja u Zagrebu.

U školi su sudjelovale dvije studentice Odjeka za hrvatski jezik i književnost Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Pečuhu: Lilli Kecskés i Daniella Gergics. Osim njih u školi je iz Mađarske sudjelovala i studentica psihologije sa Sveučilišta u Pečuhu Mira Petrivics.

U radu škole ove su godine sudjelovala 22 polaznika iz deset europskih i preokooceanskih zemalja: Švicarske, Engleske, Njemačke, Mađarske, Ekvadora, Argentine, Australije, Čilea, Kanade i Sjedinjenih Američkih Država. Kao i prethodnih godina, među njima bili su i stipendisti partnerskih sveučilišta – Sveučilišta u Pečuhu i Sveučilišta u Rosariju. Jedna stipendija, dodijeljena preko Ministarstva demografije i useljeničtva, pripala je polaznici iz Čilea.

Škola je namijenjena mladima hrvatskoga podrijetla, ali i svim drugim studentima

Lilli Kecskés i Daniella Gergics

koji žele upoznati Hrvatsku, steći ili proširiti svoja znanja o njoj te naučiti ili usavršiti hrvatski jezik. Akademski program obuhvaća 120 školskih sati nastave uključujući i terensku nastavu (jedan školski sat traje 45 minuta).

Jezična nastava sastoji se od odvojenih gramatičkih i lektorskih sati te nastave posvećene pojedinim jezičnim djelatnostima. Znanje hrvatskoga jezika podijeljeno je na

devet razina: početne (P1a, P1b, P2 i P3), srednje (S1, S2 i S3) te napredne (N1, N2 i N3).

Polaznici koji polože ispite iz hrvatskoga jezika dobivaju diplomu Sveučilišta u Zagrebu, svjedodžbu s upisanim ocjenama iz slušanja, govorenja, čitanja i pisanja te potvrdu o ostvarenih osam ECTS bodova. Polaganjem ispita iz hrvatske kulture mogu steći još jedan ECTS bod.

Program hrvatske kulture sastavni je dio škole te obuhvaća akademska i terenska predavanja o hrvatskoj kulturi i povijesti, stručno vođene posjete muzejima, galerijama, umjetničkim izložbama, kazališnim predstavama i koncertima, kulturnim i znanstvenim ustanovama te studijske izlete u Hrvatsko zagorje i na Plitvička jezera.

Voditelj škole bio je dr. sc. Igor Marko Gligorić.

Branka Pavić Blažetin

U Novom Vinodolskom održana 33. Mala škola hrvatskoga jezika i kulture

Više od 70 djece hrvatskoga podrijetla iz 16 zemalja svijeta sudjelovalo je na 33. Maloj školi hrvatskoga jezika i kulture održanoj u Novom Vinodolskom u organizaciji Hrvatske matice iseljenika.

Program je namijenjen djeci koja žive izvan Republike Hrvatske, a uz jezične, kulturne i kreativne sadržaje omogućuje im unapređenje znanja hrvatskoga jezika, upoznavanje hrvatske kulturne i prirodne baštine te povezivanje s vršnjacima iz domovine, navodi se u priopćenju Hrvatske matice iseljenika.

Mala škola hrvatskoga jezika i kulture neprekidno se održava od 1993. godine, a tijekom više od tri desetljeća okupila je više od 2000 djece iz 45 zemalja svijeta, čime doprinosi očuvanju hrvatskoga jezika, kulture i nacionalnog identiteta među mladim naraštajima Hrvata izvan domovine.

Ovogodišnja Mala škola okupila je 71 polaznika u dobi od 9 do 14 godina iz 16 europskih i preokooceanskih zemalja: Kanade, Saudijske Arabije, Sjedinjenih Američkih Država, Austrije, Čilea, Švicarske, Ujedinjenoga Kraljevstva, Njemačke, Poljske, Irske, Nizozemske, Mađarske, Luksemburga, Švedske, Norveške i Ujedinjenih Arapskih Emirata.

Hrvatska matica iseljenika – Podružnica Rijeka početkom godine raspisala je nagradni literarni natječaj „Zlatna ribica 2026.“ na kojem su sudjelovali i učenici osnovnih škola iz gradišćanskohrvatskih naselja u Mađarskoj. Dobitnice prve i druge nagrade, koje uključuju boravak u Matičinoj Maloj školi hrvatskoga jezika i kulture, bile su Ana Bögöti i Emiliya Kohuth iz Hrvatsko-mađarske dvojezične narodnosne osnovne škole u Petrovu Selu.

Temeljni je cilj programa omogućiti djeci koja odrastaju izvan Hrvatske da uz zajednički boravak s vršnjacima iz domovine unaprijede svoje znanje hrvatskoga jezika, upoznaju hrvatsku kulturnu i prirod-

Polaznici

nu baštinu te razvijaju osjećaj pripadnosti hrvatskom narodu i njegovoj bogatoj tradiciji.

Program Škole odvijao se u Domu Crvenoga križa Grada Zagreba – Hostel u Villa Rustica u Novom Vinodolskom. Tijekom 11 dana polaznici su uz obrazovne, kulturne i rekreativne sadržaje sudjelovali na jezičnim, dramskim, likovnim, novinarskim, lutkarskim i filmskim radionicama, radionicama animiranoga filma i hrvatskoga folklora te brojnim sportskim, rekreativnim i zabavnim aktivnostima.

Uz usvajanje novih znanja i razvoj jezičnih kompetencija sudionici su imali priliku sklopiti nova prijateljstva, upoznati hrvatsku baštinu i stvoriti uspomene koje će ih trajno povezivati s domovinom njihovih predaka.

Branka Pavić Blažetin

U znaku hrvatske kulture i identiteta: XXV. ŠOPRONSKI HRVATSKI DANI

Tijekom tri dana očuvanje tradicije, glazba i zajedništvo obilježili su kulturni život Šoprona i njegove okolice. Ovogodišnji XXV. Šopronski hrvatski dani, održani od 26. do 28. lipnja, u znaku četvrt stoljeća postojanja ponudili su bogat program i svečano ozračje brojnim posjetiteljima. Završni dan manifestacije bio je posvećen vjerskom životu i kvalitetnoj smotri kulturnoga stvaralaštva.

Ovogodišnji jubilarni program počeo je 26. lipnja u Rejpálovoj hiži, jednoj od najstarijih građevina u Šopronu, u kojoj svoje sjedište ima i Hrvatska samouprava Šoprona. U ugodnoj atmosferi hrvatske večeri za izvrstan početak manifestacije pobrinuli su se tamburaši iz Petrova Sela.

Drugi dan bio je u znaku kulturne baštine. U poslijepodnevним satima u Rejpálovoj hiži predstavljene su dvije važne publikacije – „Regionalne studije XVIII.” te knjiga „Po puti naše stare vjere”. U aktualnom izdanju Regionalnih studija objavljeno je oko 40 radova koji se, među ostalim, bave i djelovanjem Ivana Blaževića.

Knjiga „Po puti naše stare vjere” nastala je u sklopu projekta Udruge sv. Kvirina. Sveti Kvirin, koji je početkom 4. stoljeća podnio mučeničku smrt i smatra se prvim panonskim svetcem, snažno je povezan sa Šopronom, a knjiga na dosad jedinstven način širioj javnosti približava njegovu ostavštinu.

Predsjednik Hrvatske samouprave Šoprona dr. Franjo Pajrić

Nakon predstavljanja knjiga posjetitelji su imali priliku pogledati prvu javnu projekciju filma „Venac” redatelja Srđana Nogića. Večer je završila zajedničkim navijanjem uz prijenos utakmice hrvatske nogometne reprezentacije na Svjetskom prvenstvu te glazbenim programom s prijateljima iz Hrvatske u koljnofskom restoranu Levanda. Delegacija iz Gračana sastala se i s načelnikom Koljnofa Matijom Firtlom.

Predsjednik Hrvatske samouprave Šoprona dr. Franjo Pajrić izjavio je za SopronMediju:

„Ova jubilara manifestacija za nas ima iznimnu važnost jer živimo u trojezičnom kraju u kojem smo mi Hrvati, uz Nijemce i Mađare, najslabija karika. Ako ne budemo čuvali hrvatsku baštinu, ovaj će kraj izgubiti

HSPD „Podgorac” s velečasnim dr. Antonom Kolićem

onu posebnu draž koja ga čini jedinstvenim. Imamo bogatu i iznimnu povijest, ali mnogo toga moramo ponovno izgraditi, krenuvši od samih temelja i promijenivši način razmišljanja. Prije svega obraćam se mladima, koji za to imaju priliku. Iako je hrvatska zajednica u Šopronu danas prilično malobrojna, vjerujem u mlade naraštaje. Svi su dobrodošli u naš klub, u Rejpálovu hižu. Očuvanje našega identiteta i zajedničko promišljanje predstavljaju poveznicu, most koji je temelj budućeg međusobnog razumijevanja i jamstvo da ćemo zajedno graditi ovu lijepu zemlju u lijepoj Europi.”

Pajrić je naglasio kako u Šopronu živi oko 110 Hrvata.

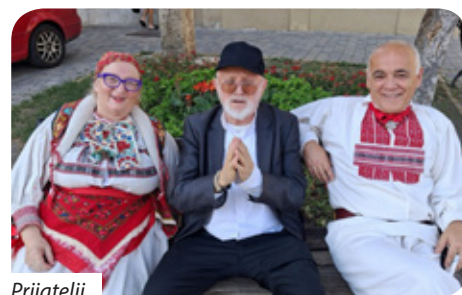
Završni dan manifestacije bio je dostojan vrhunac jubilarnih dana. U jednoj od najvećih gotičkih crkava u Mađarskoj, prekrasno obnovljenoj crkvi sv. Mihovila, služena je svečana sveta misa. Misu je predvodio velečasni dr. Anton Kolić. Liturgiju je posebno obogatilo sudjelovanje HSPD-a „Podgorac” iz Gračana u Republici Hrvatskoj, koji je svojim nastupom doprinio svečanom ozračju.

Uz brojne vjernike svetoj misi nazočili su i predstavnici gradskog vodstva naglašavajući važnost nacionalnih manjina i njihove kulture u životu Šoprona. Među uzvanicima bili su gradonačelnik dr. Ciprián Farkas te gradski vijećnik Ádám Magas.

Kod Marijina kipa na šopronskom glavnom trgu počeo je kulturni program. Najmlađu generaciju predstavljali su mališani iz šopronskog Višejezičnog dječjeg vrtića

„Duga”, koji su oduševili publiku i pokazali da njegovanje jezika i tradicije počinje već u najranijoj dobi. HSPD „Podgorac” predstavio je bogatstvo folklorne baštine svojega kraja. Uspješno su nastupili i Šopronski hrvatski pjevački zbor te Folklorna skupina iz Koljnofa predstavljajući hrvatska sela u okolici Šoprona – Koljnof, Umok i Undu.

Predsjednica Šopronskog hrvatskog društva i zastupnica Hrvatske samouprave Šoprona Éva Rádlér istaknula je kako su na manifestaciju pristigli sudionici iz Željezne, Zalske i Baranjske županije. Naglasila je da ovakvi susreti imaju važnu ulogu u njegovanju tradicije, a ujedno pružaju priliku različitim hrvatskim skupinama da predstavljaju svoje običaje i kulturne vrijednosti.

Prijatelji

Pokrovitelji manifestacije bili su Ured predsjednika Vlade Mađarske, Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Hrvatska samouprava Šoprona i Hrvatska samouprava Jursko-mošonsko-šopronske županije.

Foto: Bence Lendvai

Izvor: SopronMedia / Branka Pavić Blažetin

11. Hrvatski kulturno-jezični kamp u Udvaru

U organizaciji Hrvatske samouprave Udvara u mjesnom Domu kulture od 29. lipnja do 5. srpnja održan je sedmodnevni Hrvatski kulturno-jezični kamp. Jedanaesti je to kamp u Udvaru te je, kao i svaki dosad, bio potpuno besplatan za sve polaznike.

Kamp je okupio tridesetak djece osnovnoškolske i vrtićke dobi, u dobi od pet do petnaest godina, a većina njih polaznici su Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma „Miroslav Krleža“. Gotovo 90 posto sudionika dolazi iz te odgojno-obrazovne ustanove. Najviše je djece iz Udvara, no organizatori svake godine rado primaju i sudionike iz drugih mjesta koji su obiteljski ili prijateljski povezani s Hrvatima u Udvaru. Kamp nudi raznovrsne sadržaje uz koje polaznici upoznaju hrvatski jezik, kulturu i tradicije. Održavaju se brojne kreativne, edukativne i zabavne radionice te različite praktične aktivnosti.

Na poziv organizatora sudionike kampa u Domu kulture u Udvaru posjetio je i predsjednik Hrvatske državne samouprave Silvestar Balić, koji se upoznao s radom kampa te se družio s djecom i voditeljima.

S djecom su tijekom sedam dana radili odgojitelji i pedagozi, a koordinatori kampa bili su zastupnici Hrvatske samouprave Udvara Ivana Božanović i Perica Balaž.

Sudionici kampa u narodnoj nošnji

samouprave Udvara Martom Barić Rónai. Kamp se svakoga dana održavao od 7 do 17 sati s ciljem popularizacije i očuvanja hrvatskoga jezika, kulture i povijesti u višejezičnoj sredini. Uz igru, zabavu, pjesmu i učenje polaznici su upoznivali hrvatski jezik, kulturu, povijest, kulturnu i prirodnu baštinu te običaje, a djeca su razmjenjivala postojeća i usvajala nova znanja.

O kampu je snimljen i prigodni videospot za koji je tekst napisao, glazbeno ga aranžirao, snimio i osmislio glumac Dejan Fajfer. On je tijekom kampa vodio radionicu, tako da su svi sudionici aktivno sudjelovali u izradi videa.

Sedam dana zajedno u kampu

Predsjednica Hrvatske samouprave Udvara Marta Barić Rónai pozdravlja nazočne

Na poziv Hrvatske samouprave Udvara dekanica Fakulteta za odgojne i obrazovne znanosti prof. dr. sc. Emina Berbić Kolar već godinama u Udvar šalje svoje suradnike da stručno pomognu u održavanju Hrvatskoga kulturno-jezičnog kampa. Ovogodišnji kamp vodila je Ljubica Nedić, doktorandica doktorskoga studija Obrazovne znanosti i perspektive obrazovanja. S njom je u Udvaru boravio i njezin suprug Srećko, koji je pomagao organizatorima na čelu s predsjednicom Hrvatske

„Ej, baš je lijepo ovdje danas biti i Srpticu veselo slaviti.“

Posebno svečano bilo je 5. srpnja, na blagdan Srpnice, kad su djeca pjesmom, čitanjima i molitvama sudjelovala u misnom slavlju na mađarskom jeziku. Nakon mise na travnjaku ispred crkve izvela su prigodan kulturno-umjetnički program za okupljene. Izveli su bečarac, kolo i splet dječjih igara te predstavili projekte na-

stale tijekom kampa – tihe knjige, herbarij zavičajnih zeljastih i drvenastih biljaka te biblijsku priču o Navještenju Marijinu. Vaša urednica posjetila je Kamp hrvatske kulture u Udvaru te sudjelovala u programu završnoga dana. Organizatori su posebno zahvalili načelniku Udvara Zsoltu Zsdralu što je osigurao Dom kulture kao mjesto održavanja kampa, a tetama Joliki i Ljubici te bračnom paru Nárai što su spremali za djecom nakon objeda, prali suđe i čistili. Hranu je i ove godine kuhao Zoltán Kosztolányi.

Branka Pavić Blažetin

Mala stranica

HRVATSKI LJETNI JEZIČNI KAMP ZA DJECU U SANTOVU

U organizaciji Državne udruge šokačkih Hrvata od 29. lipnja do 4. srpnja u Santovu je drugi put održan Hrvatski ljetni jezični kamp za djecu. Kako nam je uz ostalo kazao predsjednik Udruge Stipan Kovačev, u cjelotjednom kampu sudjelovalo je gotovo tridesetero djece.

Kamp je 29. lipnja u auli Hrvatske osnovne škole otvorila voditeljica Anita Gulyás, koja je sudionike ukratko upoznala s tjednim programom. Kako je uz ostalo istaknula, cilj je ljetnog kampa upoznavanje djece s vrijednostima Santova i šokačke mikrokulture, usavršavanje i učenje hrvatskoga jezika te jačanje identiteta i povezanosti djece šokačkih korijena sa zavičajem. Naime, kako nam uz ostalo reče predsjednik Udruge Stipan Kovačev, kamp je lani i pokrenut za djecu koja ne žive u Santovu, ali su njihovi roditelji podrijetlom iz Santova, a neki od njih još imaju stare roditelje koje posjećuju. To je zato dobra prilika da bolje upoznaju šokačku tradiciju, kulturu, pjesme, plesove, glazbu i običaje, šokačke tkanine i druge narodne rukotvorine.

Sudionici kampa u Kulturnom centru bačkih Hrvata u Baji

Sudionici kampa ispred zgrade Hrvatske škole

Sudionici su tijekom tjedna imali razne jezične radionice te radionice plesa i pjevanja, zatim upoznavanje povijesnih i kulturnih znamenitosti, a organiziran je i biciklistički izlet na Karapandžu te u marijansko svetište na santovačku Vodicu. Sredinom tjedna bili su u Baji, gdje su posjetili Hrvatsku igraonicu u Kulturnom centru bačkih Hrvata.

U Kulturnom centru bačkih Hrvata – posjet Hrvatskoj igraonici u Baji

Dio sudionika kampa u Kulturnom centru

Posljednjega dana kampa u okviru zatvaranja priređen je i mali kulturni program u mjesnom Domu kulture.

Kako je na kraju dodao predsjednik Kovačev, kamp je organiziran u suradnji s Hrvatskom osnovnom školom u Santovu, gdje je polaznicima osiguran prostor i dnevni obroci, a ostvaren je uz novčanu potporu Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

S. B.

„... prošao u Nebo“

MIRKO BERLAKOVIĆ (1941. – 2026.)

*„Svenek ćedu se kade – tade najti
slijedi tvojega života.
Misli, slike, jačke i čuti.
Oni ćedu na svenek
na te spominjati, i ne ćedu dopustiti
da budeš ikada pozabljjen.“*

Diboko vjerujem na pokopnoj uspomenu-karti napisanom citatu. Tužna vist je potresla cilo Gradišće. „Čer navečer je umro Naš Mirko!“ sam dostala poruku 1. augustuša ujutro. Znala sam da je betežan, da Starački dom na Filežu najbolje je mjesto za njegovu svakodnevnu skrb. Imao je čvrste, svakidašnje kontakte sa svojim najbližnjim. Opet me je vist udrila, udrivenila. Stala sam nimo s telefonom u ruki. Prsti su mi automatski pisali poruke sužalovanja. Malo kasnije pojavila se je tuga u obliku suznih kapljic. Da, ni'j me sram napisati, splaknula sam se. Ne samo zbog toga, da smo zgubili hrvatskoga velikana Gradišća. Tužna sam bila da sam zgubila človika u kojem sam vjerovala, komu sam na riči, na tanače slušala kot školarica na svojega školnika. Učio me je na to, da vjerujem u sebi. Da ne sakrijem pjesme u koji sam izdala iz sebe moje misli, moje osjećaje. On je bio prvi ki je preštao i savjetovao moje takozvane „redice“. Motor je bio izdanja pjesam. Skrbi se je za ilustracije od sada već pokojnoga Štefana Karazmana. Velika mi je čast bila da sam imala mogućnost posjetiti ga u Velikom Borištofu, na opširnije razgovore u redoviti poteškoć i uspjehov svakodnevnoga hrvatstva. Usput je večkrat zvonio telefon, a na pitanja pozivateljev Mirko je rado dilio kratke stručne, muzičke, gramatičke tanače. Da, usput sam upoznala i njegovu ljubeznu familiju. No za ove kontakte zahvalna sam i kiseškim Hrvatima. Tamo smo se upoznali. On je već u Kisegu pomagao hrvatsku zajednicu kot kantor od 2000. do 2018. ljeta u crikvi sv. Emerika. Osnuje pjevački zbor Zoru (2002.). Osnuje na novo mišoviti pjevački zbor u Prisiki (2006.). Izdaje pjesmaricu narodnih pjesmov „Prisika je lipom mjesti“ (2005.). Ne morem i ne kanim nabrajati sve one vridnoće ke su kroz njegovo djelovanje poticala i na nas Hrvate u Madjarskoj. O tomu opširno pišu Petar Tyran i Zorka Kinda Berlaković u zborniku „Naš Mirko“ (2025.). „Mirko Berlaković je osoba, ka je posvetila svoje djelovanje hrvatskomu jeziku, muziki i kulturi u općem smislu na gradišćanski Hrvat i Hrvatov, ter tako jačao naš hrvatski duh, naš identitet u ovom panonskom prostoru. Uza to je i svenek gradio moste prema ljudem u 'staroj domovini', imajuć pri tom pred očima Miloradićevu sliku 'stabla i kite'", piše mu kćer Zorka Kinda Berlaković na zadnjoj korici spomenutoga izdanja.

Dragi Mirko! Neka Te dragi Bog obdari s takovom ljubavlju s kakovom si nesebično podupirao i služio svoj hrvatski narod kroz društva i kroz pojedine osobe.

Miran počivak Ti željim!

Marija Fülöp Huljev

Hrvatska – najbolja ljetna destinacija na svijetu prema Lonely Planetu

Lonely Planet proglasio Hrvatsku svjetskom ljetnom destinacijom broj jedan

Hrvatska je zauzela prvo mjesto u Lonely Planetovu ljetnom izboru za 2026. godinu ostavivši iza sebe 20 destinacija. Američki Colorado zauzeo je drugo mjesto, Škotska treće, a Portugal i Italija zaokružili su prvih pet. Tanzanija, Utah, New Hampshire, Švicarska i Grčka također su se našle među prvih deset.

Prestizni izdavač putopisnih knjiga istaknuo je kombinaciju toplog ljetnog vremena, živahne primorske atmosfere i iznimno raznolika raspona mogućih iskustava. Lonely Planet proglasio je dalmatinsku obalu glavnim ljetnom atrakcijom zemlje ističući stari grad Dubrovnik okružen zidinama, živahnu splitsku šetnicu uz obalu i elegantnu luku Hvar. Urednici kažu da je vrhunac sezone od lipnja do kolovoza, kad barovi na plaži ožive. Za one koji žele izbjeći gužve izdavač preporučuje mir Kornatskih otoka ili vinograde i brežuljke zaleđa. Za potonje odličan je primjer međimurska regija na granici s Mađarskom.

Rekordna prva polovica godine na mađarskom tržištu

Interes mađarskih gostiju za Hrvatsku stalno raste. Prema podacima Hrvatske turističke zajednice u prvih šest mjeseci 2026. oko 190 000 mađarskih gostiju ostvarilo je oko 687 000 noćenja u zemlji.

Svi pokazatelji mađarskog turističkog prometa porasli su – broj gostiju za 4,5 posto, a noćenja za 6,5 posto u odnosu na prethodnu godinu. Među smještajnim objektima najveći rast ostvarili su hoteli (+ 11 %) i kampovi (+ 9 %) – znak rastuće mađarske potražnje za duljim, svjesno planiranim odmorima i kvalitetnim smještajem.

Kvarner, Istarska i Zadarska županija i dalje su najpopularnije među mađarskim gostima, a sve tri pokazuju rast u odnosu na prethodnu godinu. Međutim, najveći skok ostvarila je Dubrovačko-neretvanska županija: zabilježeno je 35 posto više mađarskih dolazaka i noćenja nego prošle godine.

Pozadina iznimnog širenja očito je razvoj zračnih veza. U ljeto 2026., prvi put nakon više godina, ponovno su uvedeni izravni letovi koji povezuju Budimpeštu i Dubrovnik, i to dva. Wizz Air i Ryanair povezuju dva grada tri puta tjedno, pa u glavnoj sezoni do šest izravnih letova tjedno prevozi mađarske putnike do južnodalmatinske obale za nešto manje od sat vremena.

Crikvenica vodi utrku među specifičnim destinacijama ispred Rovinja i Poreča – sva tri grada zabilježila su porast noćenja mađarskih gostiju.

Kršul

Prijateljska suradnja

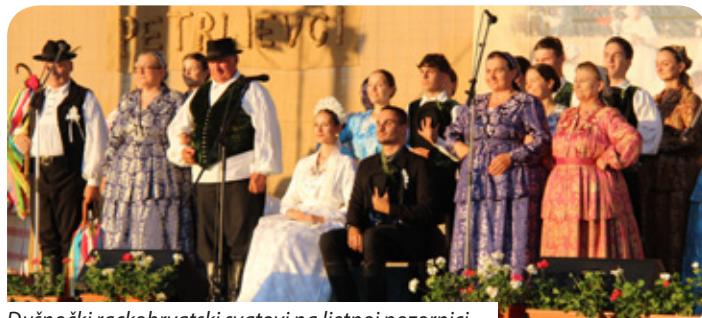
KUD „Biser“ na Petrijevačkim žetvenim svečanostima

KUD „Biser“ iz Dušnoka u nedjelju 12. srpnja sudjelovao je na 32. Petrijevačkim žetvenim svečanostima u Hrvatskoj. Gostovanje Dušnočana u Petrijevcima ostvareno je u okviru prijateljske suradnje Općine Petrijevci i Hrvatske samouprave Santova.

Suradnja Općine Petrijevci i Hrvatske samouprave Santova, uspostavljena potpisivanjem ugovora o zbratimljenju 1996. godine, 2023. proširena je na razinu dviju općina. U proteklih 30 godina ostvaren je niz uzajamnih posjeta i gostovanja, prije svega na polju školstva, kulture, vjerskog života i sporta. U suradnju su uključene i druge hrvatske samouprave te udruge bačkih Hrvata uz gostovanje na Petrijevačkim žetvenim svečanostima te gostovanje KUU-a „Nikola Šubić Zrinski“ u Mađarskoj – u Budimpešti i Kalači.

Prijašnjih godina tako su u Petrijevcima gostovali KUD-ovi iz Čavolja i Gare, a lani i KUD „Bunjevačka zlatna grana“ iz Baje. Žetvenim svečanostima nazočili su i predstavnici Hrvatske samouprave Santova.

KUD „Biser“ sudjelovao je u svečanoj povorci kulturnih društava, a nakon prikaza starinske žetve i kosidbe žita Žetelačke skupine Petrijevci nastupio je u kulturnom programu. S velikim uspjehom prikazao je dušnočke rackohrvatske svatove i svatovske običaje u koreografiji Joze Szávaija, a u pratnji dušnočkog Orkestra „Zabavna industrija“.

Dušnočki rackohrvatski svatovi na ljetnoj pozornici

Uz predstavnice drugih KUD-ova članica društva Réka Deli u izvornoj dušnočkoj nošnji sudjelovala je u izboru i krunidbi „Kraljice žetve“.

Putovanje Dušnočana u Hrvatsku ostvareno je uz potporu Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije te Hrvatske samouprave Dušnoka.

S. B.

BUDIMPEŠTA – Na sjednici Odbora za narodnosti u Mađarskom parlamentu 22. srpnja raspravljalo se o zakonskim prijedlozima koji su tjedan dana prije u okviru narodnosnih točaka dnevnog reda bili predmet opće rasprave na plenarnoj sjednici Mađarskog parlamenta.

Članovi Odbora raspravljali su o prijedlogu zakona T/357 o Nacionalnom uredu za povrat i zaštitu državne imovine i prijedlogu zakona T/340 o izmjenama pojedinih zakona vezanih uz javno obrazovanje u skladu s člancima 44. i 45. Poslovnika Mađarskog parlamenta.

Tijekom rasprave članovi Odbora razmotrili su odredbe koje se odnose na narodnosti te iznijeli svoja stajališta o navedenim zakonskim prijedlozima. Odbor nije predložio vlastite amandmane, a u skladu s dosadašnjom praksom nije zauzimao stajalište o zastupničkim amandmanima podnesenima na navedene zakonske prijedloge.

Na sjednici je prvi put sudjelovao i novoimenovani zamjenik državnog tajnika za narodnosti dr. Juraj Rágyanszki, kojega su članovi Odbora pozdravili te mu čestitali na imenovanju. Istaknuta je spremnost za uspješnu suradnju u interesu narodnosnih zajednica u Mađarskoj.

SANTOVO – Hrvatska samouprava Santova i mjesna Župa Velike Gospe u subotu 5. rujna organiziraju 16. Hodočašće bačkih Hrvata i prijateljskih zajednica iz Hrvatske, Mađarske i Srbije u marijanskom svetištu na santovačkoj Vodici. Susret počinje u 10 sati molitvom krunice, a misno slavlje s početkom u 11 sati ove godine predvodit će vlč. Dominik Nedeljković, župnik Župe sv. Petra u Petrijevcima, prijateljskom naselju Santova. Nakon mise slijedi druženje hodočasnika u mjesnom Domu kulture uz zajednički domjenak.

KUD „Biser“ na Žetvenim svečanostima u Cerni

KUD „Biser“ izveo je i santovačku šokačku koreografiju

Tjedan dana nakon nastupa na Žetvenim svečanostima u Petrijevcima, gdje se predstavio s dušnočkom rackohrvatskom svadbom, dušnočki KUD „Biser“ ponovno je gostovao u Hrvatskoj. Na poziv KUD-a „Tomislav“ iz Cerne u okviru dvodnevnog gostovanja nastupio je na Žetvenoj svečanosti u Cerni. Tom prigodom prvoga dana predstavili su se santovačkom šokačkom i jednom bunjevačkom koreografijom. Uslijedila je zajednička večera, druženje, pjesma i ples do ranog jutra. Drugoga dana sudjelovali su na misnom slavlju, a poslijepodne bilo je prilike za odmor, druženje i razgledavanje naselja. Nakon toga sudjelovali su u svečanoj povorci 47. Žetvenih svečanosti ulicama Cerne i s ponosom predstavili dušnočku racu narodnu nošnju, pjesme i plesove. Zbog nevremena izostao je večernji program, ali su se za vrijeme večere članovi KUD-a „Biser“ predstavili s koreografijom dušnočke rackohrvatske svadbe. U nastavku večeri družili su se sa svojim domaćinima uz izvrsnu tamburašku glazbu. Vratili su se iz Cerne puni prekrasnih dojmova i uspomena.

S. B. · Foto: Dušnočki Raci (Facebook)

XI. HRVATSKA DRŽAVNA

KOBASIJADA

U PEČUHU, 11. RUJNA 2026. GODINE U 19:00 SATI

SPORTSKA DVORANA „LAUBER DEZSÖ”

Narudžba ulaznica:

hds.kpcohm@gmail.com

Informacije:

Gabi Kohuth +36 30 392 70 13

Damir Solga +36 70 521 95 27

Pečuh, Hrvatski dom (Jókai tér 11.)

Organizatori:

Kulturno-prosvjetni centar i odmaralište Hrvata u Mađarskoj,

Hrvatska državna samouprava,

Hrvatsko kazalište Pečuh

**DOLAZAK OD 18 SATI
ZATVARANJE U 2:00 SATA**

NASTUPAJU:

AURA BAND

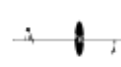
ORKESTAR PLANINA

NKUL-KP-1-2026/3-000179

MEGVALÓSULT MAGYARORSZÁG
KORMÁNYVÁNAK TÁMOGATÁSÁVAL

2026.

PRIREDBA SE OSTVARUJE POTPOROM: